

Ігор ЛЮТИЙ

*доктор економічних наук, професор, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна, liutyi@knu.ua
ORCID ID: 0000-0002-3561-2432*

Анна КАРПИЧ

*аспірантка, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна, annakarpych@univ.net.ua
ORCID ID: 0000-0001-5345-7299*

Владислав ЗУБЧЕНКО

студент магістратури, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна, zubchenko123@gmail.com

ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ ЯК ЧИННИК ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Вступ. Наразі в соціально-економічному житті держави чималу роль відіграють місцеві бюджети. Формування та використання коштів місцевих бюджетів є одним із пріоритетних завдань, які мають бути взяті до уваги при управлінні місцевими фінансами. Державний фінансовий контроль використання коштів місцевих бюджетів набуває все більшої значущості, зважаючи на ситуацію зі світовою пандемією COVID-19, а також українськими реаліями, де постає загроза зовнішньої військової агресії. Державний фінансовий контроль є чинником, який знижує ризик неефективного використання бюджетних коштів, а тому його вивчення є актуальним та нагальним на сьогодні.

Мета – проаналізувати стан державного фінансового контролю як чинника ефективного використання коштів місцевих бюджетів в Україні, а також обґрунтувати шляхи щодо удосконалення його проведення.

Результати. З'ясовано законодавчі основи здійснення державного фінансового контролю в Україні. Встановлено основні суб'єкти державного фінансового контролю та висвітлено значимість їх ефективної співпраці. Розрізнено державний фінансовий контроль на превентивний, оперативний і ретроспективний та наголошено на необхідності їх єдності задля досягнення максимально корисного ефекту для контролю використання коштів місцевих бюджетів. На прикладі даних Державної аудиторської служби України продемонстровано невідкладність удосконалення системи державного фінансового контролю використання коштів місцевих бюджетів. Запропоновано потенційні шляхи щодо підвищення ефективності державного фінансового контролю на місцевому рівні.

Висновки. Визначено, що державний фінансовий контроль посідає чільне місце для забезпечення ефективності використання коштів місцевих бюджетів. З'ясовано, що в

Україні на сьогодні державний фінансовий контроль здійснюється на недостатньому рівні, а тому потребує посилення та збільшення кількості контрольних заходів на рівні місцевих бюджетів.

Ключові слова: державний фінансовий контроль, місцевий бюджет, бюджетні кошти, фінансова децентралізація.

Табл.: 1, бібл.: 15.

Игорь ЛЮТЫЙ

доктор экономических наук, профессор, Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Киев, Украина

Анна КАРПИЧ

аспирантка, Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Киев, Украина

Владислав ЗУБЧЕНКО

студент магистратуры, Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Киев, Украина

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ФИНАНСОВЫЙ КОНТРОЛЬ КАК ФАКТОР ЭФФЕКТИВНОГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ СРЕДСТВ МЕСТНЫХ БЮДЖЕТОВ

Введение. В социально-экономической жизни государства немаловажную роль играют местные бюджеты. Формирование и использование средств местных бюджетов является одной из приоритетных задач, которые должны приниматься во внимание при управлении местными финансами. Государственный финансовый контроль использования средств местных бюджетов приобретает все большую значимость ввиду ситуации с мировой пандемией COVID-19, а также украинскими реалиями, где возникает угроза внешней военной агрессии. Государственный финансовый контроль является фактором, который снижает риск неэффективного использования бюджетных средств, а поэтому его изучение актуально и насущно на сегодняшний день.

Цель – проанализировать состояние государственного финансового контроля как фактора эффективного использования средств местных бюджетов в Украине, а также обосновать предложения по совершенствованию его проведения.

Результаты. Выявлены законодательные основы проведения государственного финансового контроля в Украине. Установлены основные субъекты государственного финансового контроля и отражена значимость их эффективного сотрудничества. Определено, что государственный финансовый контроль может быть превентивным, оперативным и ретроспективным, подчеркнута необходимость их единства для достижения максимально полезного эффекта контроля средств местных бюджетов. На примере данных Государственной аудиторской службы Украины продемонстрирована неотложность совершенствования системы государственного контроля использования средств местных бюджетов. Предложены потенциальные пути повышения эффективности государственного финансового контроля на местном уровне.

Выводы. Установлено, что государственный финансовый контроль занимает ведущее место для обеспечения эффективности использования средств местных бюджетов. Выяснено, что в Украине на сегодняшний день государственный финан-

совий контроль здійснюється поки на недостаточном уровне, а поэтому требует усиления и увеличения количества контрольных мероприятий на уровне местных бюджетов.

Ключевые слова: государственный финансовый контроль, местный бюджет, бюджетные средства, финансовая децентрализация.

Ihor LIUTYI

Dr. Sc. (Economics), Prof., Taras Shevchenko National University, Kyiv, Ukraine, liutyi@knu.ua
ORCID ID: 0000-0002-3561-2432

Anna KARPYCH

Postgraduate student, Taras Shevchenko National University, Kyiv, Ukraine, annakarpych@univ.net.ua
ORCID ID: 0000-0001-5345-7299

Vladyslav ZUBCHENKO

Master student, Taras Shevchenko National University, Kyiv, Ukraine, zubchenko123@gmail.com

STATE FINANCIAL CONTROL AS A FACTOR OF EFFECTIVE USE OF LOCAL BUDGET FUNDS

Introduction. Currently, local budgets play a significant role in the socio-economic life of the state. The formation and use of local budgets is one of the priorities that should be taken into account in the management of local finances. State financial control over the use of local budgets is becoming increasingly important given the situation with the global pandemic COVID-19, as well as the Ukrainian realities, where there is a threat of external military aggression. Public financial control is a factor that reduces the risk of inefficient use of budget funds, and therefore its study is relevant and urgent today.

The purpose of the article is to highlight the situation with the state financial control as a factor in the effective use of local budgets in Ukraine, as well as to make recommendations for improving its implementation.

Results. The legal basis for state financial control in Ukraine has been clarified. The main subjects of state financial control have been identified and the importance of their effective cooperation has been highlighted. The state financial control is divided into preventive, operational and retrospective and the need for their unity is emphasized in order to achieve the most useful effect for the control of the use of local budgets. The role of the processes of decentralization of state power and reform of local self-government in the formation and use of budget funds at the local level was emphasized, and the need for state financial control under such conditions was emphasized. The data by the State Audit Service of Ukraine demonstrates the urgency of improving the system of state financial control over the use of local budgets. Potential ways to increase the effectiveness of state financial control at the local level are proposed.

Conclusions. It is determined that the state financial control occupies a prominent place to ensure the efficient use of local budgets. It was found that in Ukraine today the state financial control is carried out at an insufficient level, and therefore needs to be strengthened while the number of control measures at the level of local budgets should be increased.

Keywords: state financial control, local budget, budget funds, financial decentralization.

JEL Classification: H60, H61, H72.

Постановка проблеми. Місцеві бюджети за своєю сутністю та спрямуванням є базисом для формування соціально-економічного потенціалу держави. Від того, наскільки ефективно використовують кошти місцевих бюджетів, залежить не тільки добробуту окремих громад, а й рівень благополуччя в державі загалом.

Проблема достатнього та раціонального забезпечення необхідними фінансовими ресурсами потреб окремих територій існувала ще з моменту створення перших общин на території України. На сьогодні в нашій державі за допомогою контролюючих органів здійснюється нагляд та контроль за формуванням та використанням бюджетів на місцевому рівні. Бюджетна політика держави допомагає на місцях створювати їх економічний та соціальний потенціали.

В умовах як світової економічної кризи через пандемію COVID-19, так і через загрозу початку воєнних дій на території України, контроль коштів місцевих бюджетів дасть змогу не допустити нецільового використання фінансових ресурсів. Тому саме державний фінансовий контроль є тим чинником, який сприятиме більш ефективному використанню коштів місцевих бюджетів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наразі можна спостерігати збільшення кількості досліджень, зосереджених як на спеціалізованій проблематиці державного фінансового контролю виконання місцевих бюджетів, так і контролю в цілому. Ця тема є привабливою для обговорення не тільки серед вітчизняних і зарубіжних науковців, а й поміж фахівців-практиків.

Так, українські вчені І. Дрозд і В. Шевчук [1] заклали вітчизняний теоретичний базис для інтерпретування контролю, який, можна вважати діями з виявлення відхилень між фактичним і тим, що мало б бути, а саме норма чи закон.

Водночас, на думку норвезького професора А. Бурмістрова, організації сьогодні не мають повного контролю всіх своїх процесів, а радше піддаються “ілюзії контролю” [2, с. 608], що, своєю чергою, породжує подальшу актуальність глибокого вивчення процесів контролю, а також сприяє обґрунтуванню нових теоретичних положень та розробці відповідних подальших практичних рекомендацій.

Дослідженню державного фінансового контролю присвятили свої праці О. Чечуліна та І. Стефанюк. Так, згідно з висновками О. Чечуліної, дієвим можна вважати такий контроль, який має реальні виміри, а також демонструє те, в якому стані перебуває економіка держави та на якому етапі розвитку перебуває її соціальна сфера [3]. І. Стефанюк відносить до складових системи державного фінансового контролю такі елементи: 1) державний внутрішній фінансовий контроль; 2) урядовий або централізований фінансовий контроль; 3) парламентський фінансовий контроль [4].

Про необхідність поширення практики цифровізації державного фінансового контролю наголошують вітчизняні науковці С. Волосович та Ю. Баранюк [5], зокрема вони акцентують на тому, що саме через діджиталізацію інституційного середовища можна знизити рівень корупції у цій сфері.

Розглядаючи саме місцевий рівень, варто відмітити позицію естонських дослідників К. Кенк та Т. Хальдми [6], які на прикладі своєї країни роблять висновки про важливість використання інформації про результати діяльності (англ. performance information) об'єднаної територіальної громади як інструмента управлінського контролю.

Вивчаючи український досвід, слід навести результати дослідження вченого І. Микитюка, в яких він до найчастіших вітчизняних порушень у використанні коштів місцевих бюджетів відносить нецільове,

неправомірне, а також неефективне їх витрачання [7].

У цілому ж можна зазначити, що беручи до уваги значний науковий доробок за тематикою державного фінансового контролю на рівні місцевих бюджетів, актуальним залишається його дослідження з позиції виокремлення панівних сучасних тенденцій в Україні та формулювання рекомендацій щодо вдосконалення фінансового контролю в нашій державі.

Метою статті є аналіз стану державного фінансового контролю як чинника ефективного використання коштів місцевих бюджетів в Україні, а також обґрунтування пропозицій щодо удосконалення його проведення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Управління ресурсами місцевих бюджетів, як і публічних фінансів загалом, вимагає постійного контролю задля забезпечення ефективності та результативності їх формування та використання. Відповідно, як в межах окремої держави, так і на міжнародній арені така необхідність відображається в низці документів та інструкцій. Ключовою у цій сфері стала Лімська декларація керівних принципів аудиту [8], яка була ухвалена в Перу в 1977 р. під час проведення IX Конгресу Міжнародної організації вищих аудиторських інституцій (INCOSAI). Цей основоположний документ був затверджений з метою просування незалежного державного аудиту, який би ґрунтувався на демократичних засадах і був націлений на отримання конкретних позитивних результатів роботи в сфері контролю.

Згідно з чинним вітчизняним законодавством, а саме Законом України "Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні", такий контроль в нашій країні "забезпечується органом державного фінансового контролю

через проведення державного фінансового аудиту, інспектування, перевірки закупівель та моніторингу закупівлі" [9].

Також у Бюджетному кодексі України зазначається про контроль і аудит у бюджетному процесі (стаття 26), де вказано, що "контроль за дотриманням бюджетного законодавства спрямований на забезпечення ефективного і результативного управління бюджетними коштами та здійснюється на всіх стадіях бюджетного процесу його учасниками" [10].

Виокремлюючи суб'єкти державного фінансового контролю в Україні, слід наголосити на діяльності Кабінету Міністрів України, Міністерства фінансів України, Рахункової палати України, Державної казначейської служби України, Державної аудиторської служби України, а також місцевих фінансових органів.

Відповідні органи, що забезпечують ефективність державного фінансового контролю за використанням коштів місцевих бюджетів, як і всі інші суб'єкти державного фінансового контролю мають дотримуватися, передусім, вітчизняного законодавства та правил, слідувати визначеній послідовності проведення перевірок. При цьому таке інституційне забезпечення має сприяти економічному зростанню як на рівні окремих територій, так і на державному рівні через діяльність органів державного фінансового контролю.

Слід наголосити, що простежується співпраця зазначених суб'єктів у розрізі їх компетенцій. Так, наприклад, Державна казначейська служба України займається розподілом наявних коштів держави до місцевих бюджетів, тоді як Державна аудиторська служба України контролює використання цих коштів за цільовим призначенням, а також надає консультаційну допомогу тим місцевим органам, які на даний момент її потребують у частині плану-

вання видатків на наступний рік та цільового використання державних коштів. Такі консультації проводять відповідно до розроблених урядом методик та законодавчих актів. За їх допомогою держава здійснює контроль за місцевими бюджетами.

Загалом, розрізняючи державний фінансовий контроль на превентивний, оперативний та ретроспективний, можна зауважити необхідність у їх єдності для максимізації ефективності використання коштів місцевих бюджетів в Україні. Найважливішим, при цьому, можна вважати превентивний контроль на місцевому рівні, який здійснюють саме до проведення фінансових операцій, водночас оперативний контроль реалізують під час виконання фінансово-господарських операцій, а ретроспективний контроль – вже після відповідного звітнього періоду.

Що стосується виконання зазначених підвидів контролю суб'єктами державного фінансового контролю виконання місцевих бюджетів, то тут спостерігається неоднозначна ситуація. Так, Рахункова палата України не виконує превентивну функцію фінансового контролю, а це, своєю чергою, призводить до послаблення його ефективності.

Варто наголосити, що в Україні, починаючи з 2015 р., здійснюють реформу місцевого самоврядування в частині, де кожна місцева рада приймає власні рішення стосовно наповнення своїх бюджетів та фінансування видатків. Децентралізація є важливою для держави у фінансовому контролі використання коштів місцевих бюджетів, адже вона вносить зміни до способів наповнення місцевих бюджетів та напрямків використання коштів. Але, з іншого боку, місцеві бюджети все одно потребують фінансування з боку держави, а саме надання міжбюджетних трансфертів, що необхідно для фінансового забезпечення

виконання органами місцевого самоврядування делегованих повноважень.

Слід зазначити, що з часу початку реформи впроваджували нову систему міжбюджетних відносин та зміни до податкового законодавства, які:

- сприяли збільшенню рівня фінансування місцевих бюджетів;
- допомогли сформуванню нові відносини в управлінні бюджетними ресурсами місцевого рівня;
- створили сприятливі умови щодо заохочення органів місцевого самоврядування до активізації їх дій із нарощування доходів до бюджетів власних територій [11].

Основним завданням другого етапу реформи стало розмежування сфер відповідальності державних і місцевих органів влади. З місцевих бюджетів тепер здійснюється фінансування загальноосвітніх закладів в частині витрат на господарську діяльність та оплату комунальних послуг медичних закладів, які раніше оплачувала держава [11].

Позитивним у цій реформі є те, що зростає дохідна база місцевих бюджетів і збільшилися їх капітальні видатки, а це дає можливість ефективніше використовувати запозичені кошти та спрямовувати їх на підтримку вітчизняних виробників, а також сприятиме пошуку додаткового фінансування для виходу на закордонні ринки.

Але є й негативний бік, який полягає у наступному: передача повноважень органам місцевого самоврядування без належної фінансової підтримки з боку держави призводить до виникнення бюджетних дефіцитів, для покриття яких будуть спрямовані кошти з інших цільових потреб. Тобто місцеві бюджети залишатимуться залежними від Державного бюджету України. І тут слід акцентувати на заходах, яких необхідно дотримуватися для підвищення ефективності

використання коштів місцевих бюджетів, серед яких: 1) управління місцевими бюджетами на основі конкретних, розроблених державою, принципів; 2) контроль за використанням коштів бюджету не лише з боку держави, а й з боку громадськості.

Проведення контролю за використанням бюджетних коштів можна простежити на прикладі Північного офісу Державної аудиторської служби України. Оцінити ефективність контролю за використанням бюджетних коштів можна, проаналізувавши показники кількості проведених перевірок офісу за період 2018–2020 рр. (табл. 1).

Дані табл. 1 свідчать, що ревізій виконання місцевих бюджетів у 2020 р. було зроблено на 6 одиниць менше, ніж у 2018 р., а результатів роботи оприлюднено на 3398 менше, ніж у базовому для порівняння році. Загалом ефективність здійснюваного контролю за використанням бюджетних коштів Північним офісом Державної аудиторської служби стала погіршуватися. Це, в основному, було зумовлено умовами карантину, який діє впродовж останніх двох років з метою мінімізувати вплив пандемії COVID-19.

Однак більшу увагу слід звернути на заходи державного фінансового контролю Державної аудиторської служби щодо місцевих бюджетів, адже, наприклад, у 2019 р. із 8252 місцевих бюджетів цей орган державного фінансового контролю провів контрольні заходи лише у 90 місцевих бюджетів [13], що становило фактично 1% від кількості усіх бюджетів цього рівня. Це при-

звело до погіршення показників звітності, а також вплинуло на рівень відповідальності керівників за прийняті ними неефективні управлінські рішення на місцевому рівні [13].

Аналізуючи публічний звіт про діяльність Державної аудиторської служби України за 2020 р. [14], можна спостерігати певну вибіркковість у розрізі контролю місцевих бюджетів, адже були проведені перевірки лише в містах Київ і Чернівці, а також місцевих бюджетів на територіях Херсонської, Тернопільської та Луганської областях. Це підтверджує попередню аргументацію про надзвичайно малий показник охоплення державним фінансовим контролем місцевих бюджетів країни.

Своєю чергою, Рахункова палата України за аналогічний період 2018–2020 рр. провела 21 аудит, щоб здійснити контрольні заходи взаємовідносин, що виникали між державним і місцевими бюджетами України, де було встановлено, що порушення відбулися на суму 11,8 млрд гривень [15]. Такі аудити вона використовує для напрацювань усунення недоліків щодо надання і використання міжбюджетних трансфертів у майбутньому. Зокрема, формуються пропозиції щодо внесення змін до Бюджетного кодексу та уточнюються переліки видатків, що підлягають передачі на місцевий рівень [15].

Існування фінансових порушень у використанні коштів місцевих бюджетів в Україні частково пояснюється недосконалою системою державного фінансового контролю. На сьогодні бюджетне законодавство не дотри-

Таблиця 1

Показники кількості проведених перевірок за період 2018–2020 рр.*

Рік	Ревізії виконання місцевих бюджетів, шт.	Зустрічні звірки, шт.	Виявлено фінансових порушень підприємствами, шт.	Оприлюднено результати роботи, шт.
2018	9	5206	1546	13643
2019	4	3721	1382	12304
2020	3	2478	1254	10245

* Складено на основі [12].

мують повною мірою, що зумовлено як навмисними діями на місцях, так і відсутністю необхідних знань щодо бюджетної сфери. Відповідно, такі порушення призводять до недоотримання коштів до місцевих бюджетів, появі порушень фінансового характеру.

Важливим є також орієнтування місцевих органів влади щодо розвитку своїх територій на перспективу. Так, тут можна згадати про стратегічне бачення щодо розпису місцевого бюджету, який має бути гнучким та з можливістю швидкої адаптації до сучасних викликів, а саме погіршення епідеміологічної ситуації з пандемією COVID-19 та воєнними діями з боку країни-агресора. Ключовим є те, що якщо розпис було складено з упуцненнями, то і кошти будуть недоотримані таким місцевим бюджетом, що може спричинити нецільові витрати та незаконність використання бюджетних коштів.

Необхідно наголосити також на ролі міжнародних інституцій сфери державного фінансового контролю, до яких входить Україна, в розрізі їх впливу на вітчизняний стан державного фінансового контролю як чинника ефективного використання коштів місцевих бюджетів. Так, наша держава є повноцінним членом таких світових організацій:

- Міжнародна організація вищих аудиторських інституцій (INTOSAI);
- Європейська організація вищих органів фінансового контролю (EUROSAI).

Співробітництво України з цими інституціями здійснюється головним чином через Рахункову палату, яка належить до INTOSAI, починаючи з 1998 р., а до EUROSAI – з 1999 р. У 2008–2014 рр. вона була членом Керівної ради EUROSAI. Наша країна має змогу отримувати переваги від членства в INTOSAI, зокрема: обмін ідей, знань, а також досвіду між країнами-учасниками; використання та слідування стандартам перевірки державного сектору

економіки; підвищення ефективності використання бюджетних коштів.

Співпраця України з EUROSAI будується на тому, що через участь нашої держави в цій організації здійснюється:

- професійна кооперація та підтримка серед її учасників;
- обмін інформацією та відповідною документацією;
- робота над гармонізацією термінології у сфері публічного аудиту.

Однак, слід зауважити, що навіть за умов такої міжнародної підтримки та співпраці наразі в Україні залишаються передумови для виникнення порушень, що стосуються сфери фінансової дисципліни на місцевому рівні, а саме у формуванні та використанні коштів місцевих бюджетів. Водночас державний фінансовий контроль на рівні місцевого самоврядування є чинником, який сприяє підвищенню ефективності використання коштів місцевих бюджетів. І задля покращення процедури державного фінансового контролю необхідним є удосконалювати законодавство щодо фінансової, а особливо бюджетної сфери (Бюджетний і Податковий кодекс України); систематично підвищувати кваліфікацію фахівців, залучених до бюджетування на місцевому рівні (через стажування та тренінги); забезпечити реалізацію кримінальної відповідальності за правопорушення у використанні коштів місцевих бюджетів.

Таким чином, цільове й ефективне використання коштів місцевих бюджетів має супроводжуватися фінансовим контролем з боку представників державних контролюючих органів. На додаток, використання коштів місцевих бюджетів в Україні має здійснюватися також під постійним контролем з боку громадськості. Тому посилення контрольних заходів щодо використання коштів місцевих бюджетів є запорукою зростання його ефективності, а також сприятиме по-

кращенню соціально-економічної ситуації в Україні в цілому.

Висновки. Підбиваючи підсумки, слід зазначити, що державний фінансовий контроль відіграє значну роль у забезпеченні ефективного використання коштів місцевих бюджетів. Однак, зважаючи на існування багатьох недоліків системи державного фінансового контролю в Україні, його необхідно удосконалювати шляхом внесення змін до вітчизняного законодавства та підвищення грамотності й кваліфікації осіб на місцевому рівні. Надважливо наразі збільшувати кількість заходів із державного фінансового контролю, адже наявних на сьогодні контрольних дій в країні недостатньо, а тому необхідно більш активно представникам державних органів контролювати використання коштів місцевих бюджетів задля досягнення загального добробуту населення. Подальша співпраця України з такими міжнародними організаціями, як Міжнародна організація вищих аудиторських інституцій (INTOSAI) та Європейська організація вищих органів фінансового контролю (EUROSAI) має лише посилюватися та утверджуватися.

Подальші наукові дослідження проблематики державного фінансового контролю як чинника ефективного використання коштів місцевих бюджетів є актуальними і будуть надалі перспективними для вивчення вітчизняними науковцями. Це зумовлюється, в тому числі, завершенням реформи децентралізації, зміцненням процесів демократизації та поширенням участі громадськості у фінансовому контролі на всіх стадіях бюджетного процесу, а також посиленням фінансової самостійності місцевих бюджетів.

Список використаних джерел

1. Дрозд І. К. Шевчук В.О. *Державний фінансовий контроль : навч. посібник*. Київ, 2007. 304 с.

2. Bourmistrov A. *From educating agents to change agents: experience of using foresight in accounting education*. *Journal of Accounting & Organizational Change*. 2020. Vol. 16 (4). P. 607–612.

3. Чечуліна О. О. *Світові тенденції та перспективи розвитку державного фінансового контролю*. *Фінанси України*. 2014. № 2. С. 44–53.

4. Стефанюк І. Б. *Державний фінансовий контроль: проблеми ідентифікації й визначення системи*. *Фінанси України*. 2009. № 11. С. 12–19.

5. Volosovych S., Baraniuk Y. *State financial control in terms of digitalization of the institutional environment*. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2019. Vol. 5 (4). P. 82–91.

6. Kenk K., Haldma T. *The use of performance information in local government mergers*. *Journal of Public Budgeting, Accounting & Financial Management*. 2019. Vol. 31 (3). P. 451–471.

7. Микитюк І. С. *Державний фінансовий контроль у бюджетній сфері*. *Світ фінансів*. 2018. Вип. 1. С. 58–69.

8. INTOSAI-P-1 – The Lima Declaration. URL : <https://www.issai.org/wp-content/uploads/2019/08/INTOSAI-P-1-The-Lima-Declaration.pdf>.

9. *Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні*. Закон України від 26 січня 1993 р. № 2939-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text>.

10. *Бюджетний кодекс України*. Закон України від 08 липня 2010 р. № 2456-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.

11. *Бюджетна децентралізація: головні виклики та досягнення*. *Децентралізація дає можливості*. URL : <https://decentralization.gov.ua/news/12661.amp>.

12. *Статистичні звіти*. Державна аудиторська служба України. URL : <https://dasu.gov.ua/ua/plugins/userPages/53>.

13. *Державний фінансовий контроль – імунна система нашої держави*. Державна аудиторська служба України. URL : <https://dasu.gov.ua/ua/news/3945>.

14. *Публічний звіт за 2020 р. Про діяльність Державної аудиторської служби України*. Держав-

на аудиторська служба України. URL : https://dasu.gov.ua/attachments/60567d79-9784-4c4f-8d5c-abb9af46d467_%D0%9F%D0%A3%D0%91%D0%9B%D0%86%D0%A7%D0%9D%D0%98%D0%99%D0%97%D0%92%D0%86%D0%A2_2020_.pdf.

15. За результатами аудитів у сфері взаємовідносин державного бюджету з місцевими Рахункова палата виявила порушень на 11,8 млрд гривень. Рахункова палата України. URL : <https://rp.gov.ua/PressCenter/News/?id=1219>

References

1. Drozd, I. K., Shevchuk, V. O. (2007). *Derzhavnyi finansovyi kontrol* [State financial control]. Kyiv [in Ukrainian].

2. Bourmistrov, A. (2020). From educating agents to change agents: experience of using foresight in accounting education. *Journal of Accounting & Organizational Change*, 16(4), 607–612. <https://doi.org/10.1108/JAOC-08-2020-0122>.

3. Chechulina, O. O. (2014). Svitovi tendentsii ta perspektyvy rozvytku derzhavnoho finansovoho kontroliu [World trends and prospects for the development of public financial control]. *Finansy Ukrainy – Finance of Ukraine*, 2, 44–53 [in Ukrainian].

4. Stefaniuk, I. B. (2009). *Derzhavnyi finansovyi kontrol: problemy identyfikatsii y vyznachennia systemy* [State financial control: problems of identification and definition of the system]. *Finansy Ukrainy – Finance of Ukraine*, 11, 12–19 [in Ukrainian].

5. Volosovych, S., Baraniuk, Y. (2019). State financial control in terms of digitalization of the institutional environment. *Baltic Journal of Economic Studies*, 5(4), 82–91. <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2019-5-4-82-91>

6. Kenk, K., & Haldma, T. (2019). The use of performance information in local government mergers. *Journal of Public Budgeting, Accounting & Financial Management*, 31(3), 451–471. <https://doi.org/10.1108/JPBAFM-03-2019-0056>.

7. Mykytiuk, I.S. (2018). *Derzhavnyi finansovyi kontrol u biudzhethnii sferi* [State financial control in the budget sphere]. *Svit finansiv – World of Finance*, 1, 58–69 [in Ukrainian].

8. INTOSAI-P – 1 – The Lima Declaration. Available at: <https://www.issai.org/wp-content/uploads/2019/08/INTOSAI-P-1-The-Lima-Declaration.pdf>.

9. Pro osnovni zasady zdiisnennia derzhavnoho finansovoho kontroliu v Ukraini. Zakon Ukrainy vid 26 sichnna 1993 No. 2939-XII [On the basic principles of public financial control in Ukraine. Law of Ukraine]. (1993, January, 26). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text>.

10. Biudzhetni kodeks Ukrainy. Zakon Ukrainy vid 8 lypnia 2010. No. 2456-VI [Budget Code of Ukraine. Law of Ukraine]. (2010, July, 8). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.

11. Biudzhetna detsentralizatsiia: holovni vyklyky ta dosiahnennia [Budget decentralization: main challenges and achievements]. Available at: https://decentralization.gov.ua/news/12661_amp.

12. Statystychni zvity. Derzhavna audytorska sluzhba Ukrainy [Statistical reports. The State Audit Service of Ukraine]. Available at: <https://dasu.gov.ua/ua/plugins/userPages/53>.

13. Derzhavnyi finansovyi kontrol – imunna systema nashoi derzhavy [State financial control – the immune system of our state]. Available at: <https://dasu.gov.ua/ua/news/3945>.

14. Publichnyi zvit za 2020 r. Pro diialnist Derzhavnoi audytorskoï sluzhby Ukrainy [Public report of the year 2020. On the activities of the State Audit Service of Ukraine]. Available at: https://dasu.gov.ua/attachments/60567d79-9784-4c4f-8d5c-abb9af46d467_%D0%9F%D0%A3%D0%91%D0%9B%D0%86%D0%A7%D0%9D%D0%98%D0%99%D0%97%D0%92%D0%86%D0%A2_2020_.pdf.

15. Za rezultatamy audytiv u sferi vzaiemovidosyn derzhavnoho biudzhetu z mistsevymy Raхunkova palata vyjavyla porushen na 11,8 mlrd hryven [According to the results of audits in the field of relations between the state and local budgets, the Accounting Chamber found breaches of 11.8 billion hryvnias]. Available at: <https://rp.gov.ua/PressCenter/News/?id=1219>.

Стаття надійшла до редакції 01.09.2021.